

16

Uit de praktijk

Maatwerk bij de VOG-screening

Ondanks de aanwezigheid van relevante justitiële gegevens kan de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) toch worden afgegeven. Dat is het geval wanneer het belang van de aanvrager bij het verstrekken van de VOG zwaarder weegt dan het belang van de samenleving bij het beperken van risico's. Het is aan de aanvrager om informatie aan te dragen over de actuele omstandigheden die in zijn voordeel in de beoordeling van de aanvraag kunnen worden betrokken. Bijvoorbeeld een Beschrijving Getoond Gedrag, die een gedetineerde kan meekrijgen aan het eind van een penitentiaal programma. Hoe meer informatie over de aanvrager beschikbaar is, hoe meer maatwerk Justis kan leveren. Om die reden is met reclasseringsorganisaties overleg gevoerd over de informatie in een reclasseringsrapport die relevant is bij de VOG-beoordeling.

Belangenafweging

Bij de beoordeling of de VOG toch kan worden afgegeven, worden de omstandigheden van het geval betrokken (zie kader VOG systematiek). Hieronder valt ook alle informatie die de aanvrager zelf inbrengt in de procedure, zoals bijvoorbeeld een reclasseringsrapport. Van belang bij deze informatie is dat kan worden afgeleid dat de kans op herhaling van een delict gering wordt geacht, en vooral ook waarom. Dergelijke informatie kan in het voordeel van de aanvrager worden meegewogen en leiden tot het oordeel dat het risico voor de samenleving aanvaardbaar is. Vanzelfsprekend is de weging van de verschillende omstandigheden in elke individuele zaak weer anders.

Reclasseringsrapport

Met de drie reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering GGZ en het Leger des Heils Jeugdzorg en Reclassering) heeft Justis overleg gevoerd over de informatie die relevant is voor een VOG-aanvraag¹.

Aan aanvragers van een VOG die onder toezicht staan van de reclassering kan de reclasseringsmedewerker een rapport meegeven. De aanvrager stuurt dit rapport naar Justis. De reclasseringsmedewerker verstrekt alleen een rapport, wanneer de kans op recidive bij de cliënt laag wordt geacht. In het rapport wordt een onderbouwing gegeven van de inschatting van de recidivekans in dat specifieke geval. Benoeming van de factoren die van invloed zijn op die inschatting zijn daarbij onmisbaar. Met name zal moeten blijken dat de omstandigheden waaronder het strafbare feit is gepleegd, wezenlijk verschillen van de actuele omstandigheden.

Beschrijving Getoond Gedrag (BGG)

Justis heeft met de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) afgesproken dat ook een BGG betrokken kan worden bij de beoordeling van een aanvraag om een VOG². Een BGG is een verklaring waarin de directeur van de Penitentiaire Inrichting (PI) een opsomming doet van arbeids- en leerervaringen die de gedetineerde op basis van zijn prestaties en inzet heeft opgedaan tijdens zijn detentie. Een BGG wordt afgegeven als de gedetineerde zich zo goed heeft gedragen en ingezet voor zijn re-integratie dat hij tevens een periode bij een externe werkgever (buiten de muren van de PI) heeft mogen werken.

¹ Kamerstukken II 2015-2016, 24587 Nr. 623.

² Kamerstukken II 2015-2016, 24587 Nr. 627.

Het beschikken over een BGG betekent niet dat daarmee automatisch de VOG wordt verstrekt. De BGG zal in samenhang met de overige toegezonden informatie en relevante feiten en omstandigheden worden gewogen.

De gemaakte afspraken met zowel de reclasseringsorganisaties als DJI geven aan dat Justis maatwerk wil en kan leveren. Voorwaarde is wel dat de juiste informatie wordt toegezonden. Justis onderkent het belang van het vinden van een passende baan voor het resocialisatieproces en houdt hier zo veel als mogelijk rekening mee in haar beoordeling. In 2015 is in 13% van de zaken waarin Justis in eerste instantie voornemens was om de aanvraag af te wijzen, op grond van de belangenafweging alsnog geoordeeld dat de VOG kon worden afgegeven.

VOG systematiek

Bij de aanvraag voor een VOG wordt bekeken of er binnen de van toepassing verklaarde terugkijktermijn relevante justitiële gegevens in het justitieel documentatiesysteem (JDS) worden aangetroffen. Wanneer er geen sprake is van relevante justitiële gegevens wordt de VOG afgegeven. Worden er wel relevante justitiële gegevens binnen de terugkijktermijn aangetroffen, dan is er reden om de VOG te weigeren. Een voornemen tot afwijzen wordt aan de aanvrager toegezonden. De aanvrager is dan in de gelegenheid alle informatie aan te dragen die hij van belang vindt voor de verdere beoordeling van de aanvraag. Dit is de zienswijze. Vervolgens beoordeelt Justis of de omstandigheden van het geval ertoe behoren te leiden dat de VOG tóch wordt afgegeven. Daarin worden in ieder geval betrokken de ernst van de aangetroffen strafbare feiten, het tijdsverloop sinds het laatste justitiecontact en de hoeveelheid antecedenten, zowel binnen als buiten de terugkijktermijn. Ook worden alle overige aangevoerde omstandigheden meegewogen. Het gewicht dat kan worden toegekend is afhankelijk van de relatie van deze omstandigheden tot de ingeschatte risico's. Bij de belangenafweging wordt in voorkomende gevallen ook kennis genomen van gegevens die bekend zijn bij de politie.

Voorbeeld van maatwerk, mede aan de hand van reclasseringsrapport

Een man van middelbare leeftijd is werkzaam als zorgprofessional en vraagt de VOG aan om in een kwaliteitsregister van zelfstandig zorgverleners ingeschreven te kunnen worden.

Aanvrager heeft binnen de terugkijkperiode van vier jaar een veroordeling voor zware mishandeling op zijn naam staan. Hij heeft hiervoor een (gedeeltelijk voorwaardelijke) gevangenisstraf gekregen. Na detentie is aanvrager begeleid door de reclassering. Omdat herhaling van een geweldsdelict een risico oplevert wanneer iemand de zorg heeft voor kwetsbare personen en aanvrager voor dit delict bovendien een forse straf heeft gekregen, is de aanvrager een voornemen tot afwijzen gestuurd.

Aanvrager heeft zijn zienswijze ingediend en heeft hierbij een ondersteunende brief van zijn begeleider bij de reclassering gevoegd. De reclassering geeft aan dat aanvrager ruim 25 jaar ervaring in de zorg heeft waarbij nooit sprake is geweest van gewelddadig gedrag van zijn kant. Het delict is onder zeer specifieke omstandigheden gepleegd. Slachtoffer van het geweldsdelict is de buurman van aanvrager. Er gaat een jarenlange buurruzie vooraf aan het feit. De zaak is geëscaleerd nadat de jonge kinderen van aanvrager in de ruzie betrokken werden. Aanvrager is enige tijd begeleid en de reclasseringswerker acht de kans op recidive als zeer laag, mede gelet op de specifieke omstandigheden waaronder het delict heeft plaatsgevonden. Aanvrager is met zijn gezin verhuisd en heeft geen problemen met zijn nieuwe buuren.

Aanvrager heeft verder geen delicten op zijn naam. Er is sprake van enig tijdsverloop sinds de veroordeling. De informatie van de reclassering in samenhang met de overige omstandigheden van het geval, heeft ertoe geleid dat de VOG is afgegeven.